

Turizm Akademik Dergisi

Tourism Academic Journal

www.turizmakademik.com

Kaman İlçesinin Turizm Potansiyelinin Farklı Paydaşlar Tarafından Değerlendirilmesi*

A. Özdal DEĞİRMENCİOĞLU**a

^a Gazi Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi, ANKARA, Türkiye, E-Posta: eozdald@gazi.edu.tr., ORCID: 0000-0001-8372-7413

Öz

Kaman-Kalehöyük bölgesi, kırsal turizm pazarlaması açısından tarihi ve kültürel varlıkları ile önemli bir potansiyele sahiptir. Bu çalışmanın amacı, Kaman ilçesinin turistik bölge olma potansiyelinin değerlendirilmesi ve alternatif tur rotasının belirlenmesidir. Bu amacı gerçekleştirmek için nitel araştırma yöntemlerinden görüşme ve nicel araştırma yöntemlerinden anket metodu kullanılmış ve durum çalışması deseni benimsenmiştir. Kapadokya varışlı çeşitli turların güzergâhı üzerinde olan Kaman'ın turistik potansiyelini gösterecek değerlerini tespit etme ve alternatif rota belirlemek için rota analizi, anket, mülakat yöntemleri ile veriler toplanmıştır. Veriler, betimsel analiz ve içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda turizm çekicilik faktörü açısından Kalehöyük Ören Yeri, Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü- Müzesi ve Japon Bahçesinin en önemli tarihi ve kültürel değerler olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlere yönelik tanıtım ve pazarlama politikalarının, stratejilerinin ve eylem planlarının eksikliği olduğu görülmüştür. Kapadokya varışlı diğer tur rotaları karşısında Kaman bölgesinin avantajlı bir konuma sahip olduğu belirlenmiştir. Kaman'ın turizm potansiyelinin değerlendirilmesi için Kapadokya varışlı büyük turların kapsamına Kaman ilçesinin alınması için iki günlük tur paketi önerisi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turistik Destinasyon, Kırsal Turizm, Alternatif Tur Programı, Kaman- Kalehöyük Arkeoloji Bölgesi.

Evaluation of Tourism Potential of Kaman District by Different Stakeholders

Abstract

The Kaman-Kalehöyük region has an important potential for rural tourism marketing with its historical and cultural assets. The purpose of this study is to evaluate the potential of Kaman district as a touristic area and to determine an alternative tour route. In order to achieve this aim, interviews among qualitative research methods and questionnaire method among quantitative research methods were used and case study design was adopted. The data were collected by analysis of existing routes, questionnaires and interview methods for determining the values that will show the touristic potential of Kaman, which is on the route of various tours to Cappadocia, and establishing alternative tour routes. The data were analyzed using descriptive analysis and content analysis techniques. As a result of the study, it has been determined that Kalehöyük Ruins site, Japanese Anatolian Archeology Institute-Museum and Japanese Garden are the most important historical and cultural assets in terms of tourism attraction factor. It has been observed that there is a lack of promotion and marketing policy, strategy and action plan for these values. It has been found that the Kaman region has an advantageous position over other tour routes arriving in Cappadocia. In order to evaluate the tourism potential of Kaman, a two-day tour package has been proposed to include the Kaman district in the scope of the big tours arriving in Cappadocia.

Keywords: Touristic Destination, Rural Tourism, Alternative Tour Program, Kaman-Kalehöyük Archaeological Site.

JEL CODE: L83

Makalenin Geçmişi:

Gönderim Tarihi : 01.12.2020

Birinci Düzeltme : 01.03.2021

İkinci Düzeltme : 01.05.2021

Kabul : 25.05.2021

Makale Türü : Araştırma Makalesi

Değirmencioğlu A. Ö. (2021). Kaman İlçesinin Turizm Potansiyelinin Farklı Paydaşlar Tarafından Değerlendirilmesi, Turizm Akademik Dergisi, 8 (1), 281-296.

* Bu çalışmada veri toplama süreci Mayıs 2019 ve Ekim 2019 tarihlerinde tamamlanmış olup Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı TR Dizin Etik Kurul Kriterleri 1 Ocak 2020 tarihinde ilan edilmiştir.

** Sorumlu yazar e-posta: eozdald@gazi.edu.tr.

GİRİŞ

Turizm, kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasında kilit bir sektördür. Turistik faaliyetlerin gelişimi ile yeni iş imkânlarının ortaya çıkması, yerel halkın yaşam kalitesinde yükselme, bölgenin genel imajında iyileşme, kültürel mirasın korunması ve iş ağının geliştirilmesi gibi olumlu etkiler ortaya çıkmaktadır (Martínez, Martín, Fernández & Mogorrón-Guerrero, 2019: 165).

1960'lı yılların ikinci yarısından itibaren dünyada artış gösteren kitle turizmi, Türkiye'de de etkisi hissedilen bir turizm biçimi olmuştur. Ayrıca, rekreasyon etkinlikleriyle bir bütün olarak anılan turizm, sınırları zorlamak suretiyle alternatif turizm çeşidi olanaklarını genişleterek post modern turizm olan uzay seyahati ihtimalini de gerçeğe dönüştürmeye başlamıştır. Kırsal alanlar, kent yoğunluğundan bunalan insanların genelde tercih ettikleri turizm ve rekreasyon alanlarından birisidir. Kırsal alanlarda gerçekleştirilen rekreasyon ve turizm etkinlikleri doğanın dengesine saygılı ve yerel halkın katılımı ile olmalıdır (Gökalp & Yazgan, 2018: 14). Bu kapsamda turizm hareketleri, değişkenliği ile adından söz ettirmeye devam ederken, yöneticiler ve girişimciler için ön plana çıkan bir husus, olası değişkenliğin tahmin edilmesi ve bu tahminden kaynaklanan talep ve beklentilerin karşılanmasıdır (Page, 2015). Bu kapsamda Türkiye'nin de bu değişim ve gelişmelerden kaynaklanan haklı yerini alması kaçınılmazdır.

Türkiye ile ilgili çeşitli turizm dinamikleri tahmini yapılmaktadır. Yeoman (2008: 45) tarafından yapılan tahminler ise dikkat çekicidir:

“2030 yılına kadar, Hıristiyanlık ve İslam inançlarının kesiştiği noktada yer alan Türkiye, yıllık %6 oranında yabancı ziyaretçi artışı ile 20,3 milyon turist sayısından yaklaşık üç katı olan 90,8 milyon turist sayısına yükselerek Avrupa'nın en gözde turizm merkezi olacaktır. Turizm sektörünün yaygın her şey dâhil sisteminden daha geniş ve çekici seçeneklere dönüşümü, ülkenin turizm endüstrisini önemli bir şekilde değiştirecektir. Aynı zamanda coğrafi konumu, Türkiye'yi Avrupa ve Orta Doğu arasında odak bir merkez konumuna getirecektir”.

Araştırmalar, yerel halkın potansiyel etkilerini olumlu bir şekilde algıladıklarında, turizmin gelişimini desteklediklerini öne sürmektedir (Akbulak, 2016). Bu amaçla turizm, istihdam fırsatlarını, yaşam standartlarını, alt ve üstyapıyı iyileştirerek potansiyel ziyaretçileri olumlu yönde etkileyebilmektedir. Rekreasyon ve dinlenme tesislerinin sayısını ve kullanılabilirliğini artırmak, yerel kültürü teşvik etmek ve kültürel değerleri korumak ziyaretçi sayısının artırılması bakımından önem teşkil etmektedir. Ayrıca ekonomik anlamda gelir getirci etkiye sahiptir. Ancak tüm bunların sağlanabilmesi

için turizm sektörü ekonomik teşvikler ile desteklenmelidir (Gannon, Rasoolimanesh & Taheri, 2020).

Turizm sektörünü bir bütün olarak ele alma yolunda yapılacak olan önemli adımlardan biri de yerel turizm potansiyeli olan destinasyonları tespit etmektedir. Böylelikle yerel turizm destinasyonlarının getirmiş olduğu yenilik ve farklılıklar sayesinde turizm çeşitliliği de artacaktır. Yerel turizm potansiyelinin ortaya konulması, pazarlanması, stratejilerinin belirlenmesi ile ilgili çeşitli çalışmalar yer almaktadır. Samsun ilindeki doğal kaynak potansiyeli (Şahin & Yılmaz, 2009) ve Ardahan İlinin kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesi (Akbulak, 2016) konularında yapılmış olan çalışmalar iller ile ilgili yapılan araştırmalara örnek olmaktadır. Şarköy-Kumbağ bölgesinin turizm potansiyelinin değerlendirilmesi (Kiper & Yılmaz, 2008), Eğil ilçesinin kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesi (Karakas, 2012) ve Kaş ilçesinde sualtı dalış turizminin potansiyeli ve sorunları ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi (Yarmacı, Keleş & Ergil, 2017) çalışmaları ilçelerin temel alındığı turizm potansiyelinin ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesine örnek gösterilebilir. Ortaca ilçesindeki arkeolojik potansiyelin turizme kazandırılması çalışması, arkeoloji turizmi açısından ele alınan bir çalışma olmaktadır (Gölbaşı & Atak, 2016).

Alan yazında bölgelerin turizm potansiyellerine yönelik akademik çalışmaların üretildiği görülebilmektedir. Bartın peyzaj alanları potansiyeli (Topay, 2003) ve Balıkesir ilinin potansiyelinin değerlendirilmesi (Özdemir, Kafa & Gürol, 2012) örnek gösterilebilir. Kaman ilçesindeki turizm potansiyeli olan tarihi ve kültürel değerlere yönelik akademik bir çalışmanın olmadığı yapılan alan yazın taramasında tespit edilmiştir. Dolayısıyla, bu araştırmanın, belirli ölçüde alan yazındaki araştırma boşluğunu dolduracağı varsayılmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın (KTB) 2007 yılında yayımladığı Türkiye Turizm Stratejisi 2023 eylem planında, dört bir yana yayılan doğal ve kültürel bağlamda yer alan varlıkların birbiriyle tümleşik hale getirilmesi ve bu sayede daha cazip ve güçlü alternatif güzergâhların oluşturulması hedeflenmiştir (KTB, 2007). Belirlenen ulusal ve yerel hedefler doğrultusunda, güzergâhlar içerisinde yer alan, nispeten daha az bilinen kültürel varlıkların, yeme-içme ve konaklama gibi turistik tesislerin ve hizmetlerin arttırılarak güçlendirilmesi ile tanınırlık düzeyinin önündeki engellerin önemli bir kısmının azaltılması sağlanabilir. Bu yönde, bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştirilecek etkin tanıtım ve pazarlama stratejisi ile yöresel anlamda bir dengelenme sağlanabilir. Ancak, KTB strateji planında hedeflenen Tematik Bölgeler ve Turizm Gelişim Koridorlarında Kaman İlçesi ve İlçenin tarihi ve kültürel değerleri yer almamıştır (KTB, 2007: 28-33). Stratejik planın iki

numaralı turizmin çeşitlendirmesi eylem planında, turizmin çeşitlendirmesine yönelik termal turizm master planı hazırlanması hedefi içinde Kırşehir'in yer almasına rağmen (KTB, 2007: 65), Kaman ilçesinin turizm potansiyeline yönelik bir girişim ve plan ise yer almamıştır.

Kırşehir Kaman ilçesinin sahip olduğu doğal güzellikleri, zengin tarihi geçmişi ve kültürüyle önemli bir turizm potansiyeline sahip olduğu bilinen bir olgudur. İlçenin turizm sektöründe daha iyi bir konuma gelmesi, mevcut potansiyelini etkili ve verimli bir şekilde değerlendirilmesi ve turizm alanında markalaşması önem arz etmektedir. Bu nedenle ilçenin turizm potansiyelini değerlendirme, yapılabilecek turizm yatırımlarını araştırma, turizm sorunlarını ele alma ve çözüm önerileri geliştirmeye ihtiyacı bulunmaktadır (Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2021).

Turizm pazarlaması açısından Kırşehir Kaman ilçesi Çağırkan Kasabası sınırları içinde yer alan Kalehöyük Ören Yeri, Japon Anadolu Arkeolojisi Enstitüsü ve Müzesi ile Japon Bahçesi birer kültürel ve tarihi değer olarak turizm potansiyeline sahiptir. Turizmin çekicilik faktörü bağlamında Kaman ilçesinin kültürel ve tarihi turistik rota potansiyelini ortaya konulması ve alternatif tur rotası belirlemeye yönelik stratejilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2019) verilerine göre, 2019 yılında Kalehöyük Arkeoloji Müzesi 21.229 kişi tarafından ziyaret edilmiştir. Sadece böyle bir tarihi ve kültürel değeri ziyaret edenlerin sayısı bile, bu bölge için destinasyon ve alternatif tur rotası belirleme amacıyla akademik araştırma yapmak için araştırmacıya yeterli gerekçe oluşturmaktadır.

Bu araştırma makalesi, giriş ve sonuç bölümü dâhil beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde araştırmanın gerekçesi ve amacı, alan yazın taraması sonucu tespit edilen araştırma eksikliği ve yapılan araştırma ile bu boşluğun nasıl doldurulduğu açıklanmaktadır. İkinci bölümde Kaman ilçesinin turistik destinasyon ve alternatif tur rotası olma potansiyeli ile tespitler ve değerlendirmeler yer almaktadır. Üçüncü bölümde çalışmanın araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örneklem yöntemi ile veri analiz yöntemleri açıklanmaktadır. Dördüncü bölümde ise hane halkı ve turistlere yönelik anket verileri ile mülakat verilerinin analiz bulguları sunulmaktadır. Sonuç bölümünde ise araştırmada ulaşılan bulgular ve alan yazın taraması tespitlerine dayalı olarak temel bulgular ve önerilere yer verilmektedir.

TURİZM POTANSİYELİ VE KIRSAL TURİZM KAVRAMLARI

Turizm potansiyellerinin belirlenmesi, turist pazarında destinasyon rekabetçiliğinin elde edilmesi ihtiyacıyla yakından ilişkilidir. Turizm ve rekabet birbirini

etkileyen iki temel kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Crouch & Ritchie, 1999). Basitçe ifade etmek gerekirse, turizm potansiyeli, bir sitenin erişilebilirlik, kaynak kalitesi, kaynakların yorumlanması vb. ile ilgili endişeleri olan turistleri çekme ve alma yeteneğini ifade etmektedir. Turizm potansiyeli, "belirli bir bölgede turist faaliyetlerinin organizasyonu için doğal, kültürel, tarihi ve sosyo-ekonomik arka planın toplamı" olarak tanımlanabilir (Shohan, Toleuuly & Assadova, 2012). Basse (2015), turizm potansiyelini, bir topluluğun sahip olduğu kaynaklar havuzu, turistik cazibe merkezlerine, bitmiş ürünlere dönüştürülebilir ve geliştirilebilir bir yer olarak açıklamıştır. Turizm potansiyellerinin belirlenmesinde turizm çeşitlerinin önemi büyüktür. Bir destinasyonda bulunan turizm çeşitliliği o bölgenin turizm potansiyelini yakından etkilemektedir. Bu turizm çeşitlerinden biri de kırsal turizmdir.

Kırsal turizm, insanların en az yirmi dört saatten en fazla altı aya kadar normal ikamet yerlerinden kırsal alanlara taşınması olarak tanımlanabilir. Kırsal turizm, kırsal bir alandaki tüm turizm faaliyetlerini ifade eder. Fleischer ve Pizam, kırsal turizmi, turistlerin tatil döneminin büyük bir kısmını kırsal bir çevrede bir çiftlikte, kır evinde veya çevredeki rekreasyonel faaliyetlerle geçirdiği kır tatili ile ilişkilendirir. Kırsal yerlerde kırsal yaşamı, sanatı, kültürü ve mirası sergileyen, böylece yerel topluma ekonomik ve sosyal olarak fayda sağlayan ve daha zenginleştirici bir turizm deneyimi için turistler ve yerel halk arasında etkileşimi sağlayan her türlü turizm, kırsal turizm olarak adlandırılabilir. Kırsal alanlardaki turizm faaliyetini tanımlamak için çeşitli terimler kullanılmaktadır: Bunlara örnek olarak; tarım turizmi, çiftlik turizmi, kırsal turizm, yumuşak turizm, alternatif turizm, eko-turizm gibi terimler karşımıza çıkmaktadır. Kırsal turizm terimi, Avrupa Topluluğu (EC) tarafından kırsal alandaki tüm turizm faaliyetlerini ifade etmek için benimsenmiştir. Kırsal kesimde çeşitli kültürel ve doğa temelli faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Kırsal kesimde bir dizi turizm ve rekreasyon etkinliği bulunmaktadır. Kültürel aktiviteler, su ile ilgili faaliyetler, sağlıkla ilgili faaliyetler, hava etkinlikleri, pasif aktiviteler, spor aktiviteleri gibi aktiviteler yer almaktadır (Tourism Notes, 2021).

KAMAN İLÇESİNİN TURİSTİK DESTİNASYON VE ALTERNATİF TUR POTANSİYELİ

Kamu kaynaklarında Kaman ilçesine ait coğrafi ve idari bilgilere kolaylıkla ulaşılabilir (Kaman Kaymakamlığı, 2020; Kaman Belediye Başkanlığı, 2020). Kaman Kırşehir'in en büyük ilçesidir. Kırşehir'in batısında yer almaktadır ve Kırşehir'e 53 km uzaklıktadır. 39-21 kuzey enlemi ile 33-43 doğu boylamı arasında bulunmaktadır. Yüzölçümü 1.185 km. toplam nüfusu 44.801 kişidir. Nüfusun 21.118 kişisi ilçe

merkezinde, geri kalanı ise 23.683 kişisi ise kırsal kesiminde yaşamaktadır. Denizden 1080 metre yüksekte yer almaktadır.

İlçenin kuzeyinde Keskin, güneybatısında Şerefli-koçhisar, doğusunda Akpınar, güneydoğusunda Kırşehir merkez ilçesi ve batısında Çelebi bulunmaktadır. Tarihi İpek Yolu üzerindedir ve Kapadokya bölgesinin ilk ayağıdır. İlçenin 27 kilometre güneyinden Ankara-Pozantı yolu geçmektedir. 15 kilometre kuzeyinden ise D-765 Ankara-Kayseri kara yolu geçmektedir. Kültürel/tarihi turizm, turizm endüstrisinin en hızlı büyüyen alanlarından biri olmasının nedeni turistler arasında gittikçe artan konuyla ilgili uzmanlık eğiliminin meydana gelmesidir. Bu eğilim macera, kültür, tarih, arkeoloji ve yöre halkıyla etkileşimde bulunmayı isteyen turistlerin sayısının gittikçe arttığını göstermektedir (Hollinshead, 1993). Örneğin; Amerika’da turistik geziler içerisinde en çok tercih edilen yerler kültürel ve tarihi alanlardır (Kerstetter, Confer & Graefe, 2001).

İlçenin Turizm Potansiyeli

Kaman ilçesinde turizm potansiyeli olduğunu ilçenin sahip olduğu tarihi ve kültürel varlıkları ortaya koymaktadır. İlçe yaklaşık 5000 yıllık bir yerleşim geçmişine sahiptir. İlçe isminin kaynağı, Roma dönemi kaynaklarında “Chnamane” ismiyle anıldığı ve bu ismin yöreye Türkmen boylarının yerleşmesiyle birlikte Türkçeye en yakın ifadesiyle “Kaman” şeklinde dönüştüğüne dair bilgilere ulaşılabilmektedir (Kaman Belediye Başkanlığı, 2020). Kalehöyük arkeoloji alanları, Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü ve Kaman Kalehöyük Arkeoloji Müzesi, Kalehöyük ören yeri öne çıkan tarihi ve kültürel önemi olan varlıklardır. Bu tarihi ve kültürel değerlerin potansiyeline yönelik detaylı bilgiler sırasıyla verilecektir.

Kalehöyük

Kaman-Kalehöyük beldesi, eski Ankara-Kayseri karayolunun hemen kenarında, Kaman İlçesi’nin 3 km. doğusunda, Ankara’nın kuş uçuşu 100 km. güneydoğusunda, bereketli bir arazinin ortasında yer almaktadır (Omura, 2010: 421). Kırşehir’in 52 km. kuzeybatısında, 20 m. yüksekliğinde, 280 m. çapında ve orta büyüklükte Orta Anadolu’nun en eski yerleşimlerinden birisidir (Ünsal, 2012: 3172; Mori & Omura 1990: 1; Mikami & Omura 1987: 227).

Kalehöyük, Kaman ilçesine bağlı Çağırkan Kasabasında yer almakta ve orta boy bir Anadolu höyüğü olarak değerlendirilmektedir. Tarihi Kral yolu ve İpek Yolu, höyüğün güney tarafından geçmektedir. Höyüğün batı ve doğu taraflarında iki küçük dere bulunmaktadır. İnsan yerleşiminin su kaynaklarına yakın olması alan seçiminde önemli bir unsur olarak değer-

lendirilmektedir. Kalehöyük’te yapılan kazı çalışmalarında Eski Tunç çağından başlayıp Orta Çağ sonuna kadar çeşitli yaşam ve yerleşme tabakalarının varlığı belirlenmiştir. 1986 yılında kazı çalışmaları başlamış ve çalışmalar halen devam etmektedir. Mevcut kazılar Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü sorumluluğunda gerçekleştirilmektedir (Alparslan, 2015: 55; Kashima, 2008: 253; Mikami & Omura, 1991: 65).

Kızılırmak kıvrımı içerisinde yer alan Kaman Kalehöyük, çevreyle ulaşımın kolaylıkla sağlandığı ve halk arasında göç yolu olarak nitelenen bir güzergâh üzerinde yer almaktadır. Höyüğün bu konumu, ana yollarla olan bağlantısını da kolaylaştırmaktadır. Böylece Kalehöyük beldesinin güneyindeki Acmhöyük, kuzeydoğusundaki Alacahöyük ve Alishar, batısındaki Gordion ve güneydoğusundaki Kültepe bölgeleri ile olan teması oldukça kolay ve güçlü bir şekilde sağlanmaktadır (Mikami & Omura 1987: 227-228). Kalehöyük’ün bu yerleşmelerle gerçekleşen teması sayesinde, özelde Orta Anadolu ve Kırşehir çevresinin genelde ise tüm Orta Anadolu’nun arkeolojik kronolojisini ortaya koyabilmektedir (Ünsal, 2012: 3172).

Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü

Japon Prensi Takahito Mikasa’nın kişisel olarak teşvik ettiği Eski Çağ Tarihi çalışmaları kapsamında, önce 1979 yılında Japon Ortadoğu Kültür Vakfı adıyla, daha sonra 1998 yılında ise Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü olarak Kaman ilçesinde kurulmuştur. 2005 yılında Türk ve Japon hükümetleri arasında yapılan hibe anlaşması ve 2006 yılında çıkarılan 5509 sayılı kanun ile Enstitünün yasal, idari ve bütçe unsurları oluşturulmuştur (Kaman Kaymakamlığı, 2020).

1980’lerin başında Kaman civarında keşfedilen üç höyükte, Prens Mikasa öncülüğünde, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni ile Japon arkeologlar tarafından kazı çalışmaları başlatılmıştır. Kazılarda çıkan bulgular, 2010 yılında Kalehöyük Müzesinde sergilenmiştir. Ardından Mikasanomiya Anı Bahçesinde sergilenmeye başlamış ve ziyarete açılmıştır. Kazı çalışmaları, otuz yıldır devam etmektedir. Bu süreçte Kaman halkı ile kazıda çalışan Japon Arkeologlar arasında güçlü bir kültürel etkileşim oluşmuştur. Bu kültürel etkileşime ortam hazırlayan unsurlar Japon Bahçesi, Japon Anadolu Arkeoloji Enstitü tarafından yörede gerçekleştirilen eğitimler, Kalehöyük Müzesi ve Japon Kraliyet Ailesi mensuplarının girişimiyle sağlanmıştır (Duru, Başeren Kuyumcuoğlu, Şenol & Saç, 2019:1).

Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü, arkeoloji, antropoloji, jeoloji ve çevre koruma gibi alanlarda kurslar ve seminerler vermekte ve organize etmektedir. Bu faaliyetlerin düzenli olarak yürütülmesi için 1998 yılında Prens Takahito Mikasa’nın onayı ile Dr. Sachihoro

Omura, Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü Başkanı ve Enstitünde görevlendirilmiştir. Enstitünün amaçları güvenilir araştırmalar yapmak, bölgeyle ilgili arkeolojik verileri araştırmacıların erişimine ve kullanımına sunmak ve bunlarla ilgili yayınlar gerçekleştirmek olarak belirlenmiştir (Alparslan, 2015: 60).

Kaman Kalehöyük Arkeoloji Müzesi

Kaman-Kalehöyük kazıları, Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü Başkanı Dr. Sachihiro Omura'nın başkanlığında 1986 yılından beri sürdürülmektedir. Kazılarda, bölgenin M.Ö. 3. bin yıla kadar uzanan, İç Anadolu'nun yerleşim tarihi açığa çıkarılmaktadır (Matsumura, 2010: 411). Kaman-Kalehöyük Arkeoloji Müzesi 1986 yılında başlayan, Kaman-Kalehöyük kazı çalışmalarında ele geçirilen eserleri sergilemek üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni ile 15 Nisan 2008 yılında Kaman-Kalehöyük Arkeoloji Müzesi inşaatı başlamış ve 15 Mart 2009 tarihinde tamamlanmıştır (Omura, 2010: 423).

Müzenin fiziki yapısı, Kalehöyük örnek alınarak yapılan, üzeri çimlerle kaplı, höyük şeklindeki görünümü ve çevreci doğal iklimlendirmesi ile doğayla uyumlu bir yapıdadır. Müzenin bu orijinal tasarımı, Amerika merkezli "En İyi Yeşil Müze (Green Good Design)" ödülüne layık görülmüştür (İlman, 2012: 58). Kalehöyük müzesi 2010 yılında hizmete açılmıştır. Müzede, Kalehöyük arkeolojik kazılarından elde edilen buluntular sergilenmektedir. Arkeolojik kazılar ile Anadolu kronolojisi kapsamında sergilenen eserler geçmişte bu topraklarda yaşayan insanların kültürleri hakkında temel bilgiler sunmaktadır (Alparslan, 2015: 66).

Kızılırmak ve Hirfanlı Barajı Potansiyeli

Coğrafi olarak Kaman, Orta Kızılırmak Bölgesinde yer almaktadır. İlçenin bulunduğu bölgede bir baraj ve on sulama göleti bulunmaktadır. Hirfanlı barajı göleti, ülkenin sayılı baraj göletlerinden birisidir. Bu verilerden hareketle, su aktiviteleri açısından Kaman İlçesinin büyük bir potansiyeli bulunmaktadır. Bu doğal ve suni varlıklar, her türlü su sporu, yarışma ve eğitim aktivitelerinin yapılması için potansiyel sunmaktadır. Hirfanlı baraj gölü ve çevresi, doğal bir çevre sağlamaktadır. Baraj, yapay bir göldür. Diğer yapay göllerle kıyaslandığında, Hirfanlı Baraj gölü derinliklerinde çamurlanma sorunu yaşanmamaktadır. Su kaynaklı aktiviteler, turistik ürün çeşitlendirmesi yolu ile turizme kazandırma potansiyeline sahiptir (Kaman Belediyesi, 2021).

Kaman İlçesinin Diğer Turistik Potansiyel Varlıkları

İlçenin doğu yönünde kuş merkezi olarak bilinen Seyfe gölü bulunmaktadır. Kuşların göç yolları üzerin-

de bulunmaktadır. Göç sırasında gölü ziyaret eden 140 bin civarında flamingo kuşunun uğradığı tahmin edilmektedir. Yine her yıl göle 140 değişik türde 600 bin-700 bin civarında kuşun geldiği hesaplanmaktadır. Göl 1996 yılında doğal koruma alanı olarak ilan edilmiştir. Tarihi varlıklar açısından Yenipayan köyü yakınında Roma kalıntıları bulunmaktadır. Ömerhacılı Kalesi, kuş kalesi ve Demirli kiliseleri de ilçeye yakın konumlu tarihsel değeri olan yapıtlar arasında yer almaktadır. Mağara turizmi açısından Sıvıca beldesi yakınında yer alan İlli mağarası çok sayıda sarkıtı ve iç havuzu ilgi çekici doğal ortam sunmaktadır. Bu havuz, farklı bir mermer yapısına sahiptir. Bu mağara ve keşfedilmeyi turizme açılmayı bekleyen çok sayıda mağara bölgede bulunmaktadır (Kaman Belediyesi, 2021).

Bölgenin Alternatif Rotaları

Kaman'ın turizm potansiyelini yerel ve yabancı turizm olarak iki farklı açıdan analiz etmek mümkündür. Ancak her ikisi de tam olarak gelişme gösterememiştir. Bu nedenle oluşturulacak alternatif tur güzergâhları yöre turizminin gelişmesine önemli katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu amaçla yörede turistik potansiyele sahip tarihi ve kültürel varlıkların turizme kazandırılması için tur güzergâhlarının geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacın giderilmesi amacıyla, araştırmacı¹ tarafından alternatif tur rotası geliştirme çalışması yapılmıştır. Alternatif tur önerisine geçmeden önce, mevcut tur rotalarından bahsetmek yerinde olacaktır.

Farklı ülkelerden Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçiler için İstanbul, kültür turlarında çoğunlukla en başta gelen destinasyonlardan birisidir. Kapadokya bölgesi ise, ikincil öneme sahip ziyaret merkezlerinden biri olarak kabul edilmektedir. İstanbul Kapadokya tur programları iki farklı güzergâh üzerinden yapılmaktadır. Birinci rota sadece Ankara ziyaretini kapsamakta, ikinci rota ise Ankarada konaklamayı kapsamaktadır. Birinci rota kapsamında yabancı turist grupları Ankara ziyaretlerinde genellikle Anadolu Medeniyetleri Müzesi ile Anıtkabir Yerleşkesini ziyaret etmekte ve Aksaray üzerinden Nevşehir'e devam etmektedirler. İkinci rota kapsamında ise Ankara konaklaması sonrasında Kapadokya'ya devam eden tur programlarına, Aksaray-Nevşehir yolu üzerindeki Tuz Gölü ve Saratlı Kırkgöz Yeraltı Şehri gezisi de eklenmektedir. Yine isteğe bağlı olarak Aksaray-Nevşehir karayolunun 15. km'si üzerinde bulunan Ağzıkarahan Kervansarayı da tur programlarına eklenebilmektedir.

¹ Araştırmacı, aynı zamana deneyimli ve sertifikalı 30 yıllık bir tur rehberidir. Bölgenin turistik değerleri ve olası tur rotası potansiyeli hakkında pratik ve işlevsel bilgilere sahiptir.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Kaman İlçesi tarihi ve kültürel değerlerinin turistik tanıtımının ve pazarlamasının yapılması amacıyla bölgenin turizm potansiyelini değerlendirmek ve Kapadokya varışlı tur paketlerine Kaman bölgesinin eklenmesi için tur paketi önerisi geliştirmek, çalışmanın amacı olarak belirlenmiştir. Bu amacı gerçekleştirmek için zaman, maliyet ve kapasite açısından en yapılabilir bir araştırma yöntemi belirlemek, rasyonel bir yaklaşım olmaktadır. Çalışmanın genel amacına bağlı olarak araştırma soruları da belirlenmiştir. Üç alt amaç daha belirlenmiş ve aşağıda detaylandırılmıştır.

- Japon Hükümeti'nin destekleri ile kurulan Kaman Kalehöyük Arkeoloji Enstitüsü ve Müzesi'ne turizm paydaşlarının aracılığı ile ziyaretçilerin ilgisini çekmeye yönelik stratejilerin araştırılıp geliştirilmesi,
- Yöresel anlamda turizmi teşvik etmeyi sağlayacak yöntemlerin araştırılıp önerilmesi,
- Yörede turizmin gelişmesinin önündeki potansiyel engellerin ve sorunların belirlenmesi,

Gerçek yaşamda deneysel ya da tarama yöntemleriyle açıklanamayacak kadar müdahaleler içeren ve aralarında nedensel bağlantı olduğu varsayılan olayları açıklamada, tanımlamada ve keşfetmede durum çalışmalarının kullanılması önerilmektedir (Yin, 1984). Durum çalışmalarında birden fazla veri toplama yaygın bir uygulamadır. Ayrıca birden fazla veri kullanmak, çalışmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmaktadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda Kaman ilçesinin turizm potansiyelini değerlendirmek için birden fazla ve birbirini tamamlayan verilerin toplanması gerekmektedir. Dolayısıyla, bu çalışmada nicel ve nitel araştırma yöntemleri benimsenmiştir. Birden fazla veri toplamaya uygun desen ise durum çalışması olduğu için betimleyici ve değerlendirmeci durum çalışması deseni tercih edilmiştir (Merriam, 2013). Nicel veri toplama yöntemi hane halkı ve turist/ziyaretçi olarak sınıflandırılmış olup, nitel veri toplama yöntemi görüşme olarak sunulmuştur. Bu çalışmada veri toplama süreci Mayıs 2019 ve Ekim 2019 tarihlerinde tamamlanmış olup Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı TR Dizin Etik Kurul Kriterleri 1 Ocak 2020 tarihinde ilan edilmiştir.

Hane halkı

Kaman ilçesinde yaşayan insanların sosyo-ekonomik durumlarını öğrenme ve sosyo-ekonomik verilere bağlı olarak halkın Kaman ilçesinin turizm potansiyeline yönelik tutum ve düşüncelerini öğrenme amacıyla hane halkı anketi uygulanmıştır. Hane halkı anketinde yer alan sorular, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Geliştirme sürecine alan yazın taraması bulgularının katkısı olmuştur. Ayrıca, araştırmacı turizm sektöründe çalışan bir profesyoneldir. Turizm içerikli soruların geliştirilmesinde, araştırmacının mesleki deneyimlerinin de katkısı olmuştur. Anket formu iki bölüm ve 33 maddeden oluşmaktadır. Birinci bölümde geniş kapsamlı demografik içerikli maddeler yer almaktadır. Kişinin aile konumu, cinsiyet, medeni hal, yaş, göç ve yurt dışı yaşam, ilçede yaşama süresi, eğitim, iş, hane halkı sayısı, gelir durumu maddeleri, ilk bölümde yer almaktadır. İkinci bölüm turizm konusu ile ilgili 13 sorudan oluşmaktadır.

Araştırma evreni Kaman ilçe merkezi ve Çağırkan beldesinde yaşayan yerleşik hane halkıdır. Örneklem yöntemi olarak olasılıklı tabakalı örneklem yöntemi uygulanmıştır. Coğrafi ve idari açıdan, Kaman ilçe merkezinden beş mahalle ve Çağırkan beldesinden ise dört mahalle örneklem dâhil edilmiştir. Dokuz mahalleden tespit edilecek katılımcı sayısı ise mahalle nüfuslarının, Kaman nüfusuna orantılanması ile belirlenmiştir. Anketin uygulandığı örneklem belirleme usulü hem Tablo 1'de hem de aşağıda detaylandırılmıştır. Bu usul doğrultusunda araştırma örnekleme 301 kişi olarak hesaplanmıştır.

- Her ilçenin nüfusu tespit edilmiş,
- Her ilçenin nüfusunun Kaman'ın toplam nüfusuna oranı tespit edilmiş,
- Bu oran her ilçedeki görüşülecek insan sayısı ile çarpılmış,
- Her ilçe için uygulanacak anket sayısı belirlenmiştir.

Tablo 1. Hane halkı Anketi İçin Seçilen Örneklem Ait Veriler

Mahalle	Kişi sayısı (f)	%
Kaman çiftlikli	50	16.6
Kaman Cuma	50	16.6
Kaman Orta	25	8.3
Kaman Hacıpınar	25	8.3
Kaman Yenimahalle	25	8.3
Kaman Ziyarettepe	25	8.3
Çağırkan Yenimahalle	26	8.3
Çağırkan Bahçelievler	25	8.3
Çağırkan Orta	25	8.3
Çağırkan Fatih	25	8.3
TOPLAM	301	100.0

Anket çalışması 2019 yılı Mayıs ve Ekim ayları arasında yapılmıştır. Örneklemin tamamına anket dağıtıl-

mıştır. Araştırma evreni bölgesinde toplam 301 hane halkı anketi uygulanmıştır. Bu anketlerin 201'i Kaman ilçesinde, geri kalan 100'ü Çağırkan bölgesinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara anket uygulama sürecinde temel sosyoekonomik verilere ve mevcut problemlere dair açıklamalar ve bilgilendirmeler de yapılmıştır. Ayrıca proje bölgesinde anketin amaçlarına uygun demografik ve sosyal özelliklere sahip bireyler ankete dâhil edilmiştir. Araştırmacı bizzat yüz yüze anketi uygulamıştır. Bu sayede, anketlerin doldurulmasında yüzde yüz bir oran yakalanması sağlanmıştır.

Turist/Ziyaretçi

Bu anket, yabancı turistlerin Kaman-Kalehöyük kazı bölgesine olan ilgisini ölçmek amacıyla hazırlanmış ve uygulanmıştır. Ölçek maddeleri, alan yazın taraması bulguları ve araştırmacının uzun yıllar bu alandaki deneyimi ve bilgisine dayalı olarak hazırlanmıştır. Oluşturulan bu ölçeğin amacı ilişki analizi değildir. Araştırma amacının doğası gereği daha çok destinasyon eğilim taraması üzerine kuruludur. Bu nedenle basit betimsel analiz yapılacak şekilde hazırlanmıştır.

Anket formu iki bölüm ve 14 maddeden oluşmaktadır. Birinci bölümde cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, meslek olmak üzere dört adet demografik soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise turistlerin seyahat eğilimlerini ölçen on adet soru bulunmaktadır.

Anket çalışması 2019 yılı Mayıs ve Ekim ayları arasında yapılmıştır. Bu dönemde Kaman-Kalehöyük kazı bölgesini ziyaret eden yabancı turistlere uygulanmıştır. Araştırma örneklemini, elverişlilik koşulu doğrultusunda belirlenmiştir. Anketi doldurmayı kabul eden gönüllü her turiste, anket formu doldurtulmuştur. Toplamda 203 kişi anket formunu eksiksiz doldurmuştur. Yapılan ön incelemede, sorunlu, hatalı ve eksik bilgi içeren bir anket formu olmaması nedeniyle tüm anketler veri analizine alınmıştır. Görüşülen turistlere anketler verilmemesi önce anketin ve çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Bu bilgilendirme kapsamında katılımcıların izni alınmış ve katılımın gönüllü olduğu özellikle belirtilmiştir.

Görüşme

Nitel araştırmalarda, nicel yöntemlerin kullanıldığı araştırmaların tersine, algılar ve olay örgüleri kendi olağan ortamlarında ve tüm yönleriyle ortaya konulmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu anlamda nitel araştırmaların bir görevi de, bu algı ve olay örgülerini ortaya koymak suretiyle, araştırma nedenlerini ve amaçlarını gerçekleştirmektir (Aslan & Güzel, 2017). Bundan dolayı, insanların bakış açılarından dış dünyayı algılamalarını kavramak amacıyla nitel araştırmaların tercih edilmesi daha doğru bir karar olabilir.

İnsanların algı alanlarına girmek, onlarla karşı karşıya gelmeyi ve gözlemlemeyi gerektirmektedir. Nicel çalışmalarda bu husus kimi zaman eksik kalabilir ve nitel çalışmalarda katılımcılar, açık uçlu sorulara verdikleri cevaplarla kendi düşüncelerini tam olarak ortaya koyabilmektedirler. (Yıldırım, 1999).

Görüşme tekniği, ele alınan konunun detaylı araştırılmasını sağlayan bir teknik olarak değerlendirilirken, sosyal konularla ilgili bilgi edinme aracı olarak tercih edilmektedir (Yüksel, 2018). Görüşme, ele alınan konuyu detaylandırmak amacıyla etkileşimli soru ve cevap şeklinde gerçekleşen iletişimsel bir süreçtir (Yüksel & Yüksel, 2004). Yapılandırılmamış, yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış olmak üzere üç tür görüşmeden söz edilebilir (Türnüklü, 2000). Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir. Seyahat acentelerinin operasyon yetkilileri ile yapılan görüşmelerde yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini uygun üç soru sorulmuştur.

Çalışma, 2019 yılı Mayıs ve Ekim aylarında görüşme sağlanan ülkesel bir şekilde faaliyet gösteren Kapadokya'da üç, Ankara'da iki ve İstanbul'da iki olmak üzere toplamda yedi seyahat acentesinin sahipleri ve operasyon sorumlularından oluşmaktadır. Operasyon sorumlularının seçilmesinin temel nedeni, çalışmadan elde edilen verilerin geçerliliğinin sağlanmasıdır. Katılımcılara sorular yöneltilmeden önce görüşmenin sadece bilimsel amaçlarla yapıldığı bilgisi verilmiş, ses kayıt cihazıyla görüşmenin kaydedilmesi konusunda izin alınmış ve görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme sonucunda katılımcılara verdikleri cevaplar dinletilerek onaylatılmıştır. Son olarak araştırmacı tarafından görüşme kayıtları değiştirilmeden deşifre edilmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Hane halkı anketi ve turist/ziyaretçi anketi uygulaması ile görüşmecilerden toplanan veriler üzerinde yapılan analiz bulguları ve değerlendirmeler detaylı olarak aşağıda veri türüne göre sırasıyla sunulmuştur.

Hane Halkı Anketi Bulguları

Hane halkı anketi verileri betimsel olarak analiz edilmiştir. Her bir konu başlığına ve araştırmanın amacına yönelik olarak yüzdelik açıklayıcı analiz kullanılmıştır. Analiz bulguları detaylı olarak aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2. Hane Halkı Demografik Bilgileri

Özellik	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Erkek	165	54,5
	Kadın	136	45,5
Yaş	20-54	230	76,5
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	138	45,8
	Lise	78	25,9
İstihdam Durumu	Tarım	35	11,5
	Ticaret	98	32,7
Meslek	Emekli	34	11,3
	Ev Hanımı	111	36,9
	İşsiz	35	11,6

Görüşülen kişilerin % 54,5'i erkek ve % 45,5'i kadındır. Hane reisi olarak görüşülen kişiler genel de erkektir. Bir aile ortalama 3 veya 4 kişilik bir nüfusa sahiptir. Görüşülen kişilerin % 28,9'u 4 kişilik aileleri olduğunu ve % 23,3'ü de 3 kişilik aileleri olduğunu belirtmiştir. Hane nüfusuna ilişkin elde edilen bilgiye dayanarak çekirdek ailenin bölgede oldukça yaygın olduğu ve buna paralel olarak da geniş ailelerin sayısının oldukça az olduğu söylenebilir. Görüşülen kişilerin % 76,5'i 20 ve 54 yaşları arasındadır ve bunlar ekonomik açıdan en faal yaş grubunu oluşturmaktadır. Tarım sektörünün toplam istihdam alanındaki payı yaklaşık % 11,5 iken ticaretin toplam istihdam alanındaki payı ise % 32,7'dir. Görüşülen kişilerin % 45,8'i ilköğretim mezunu ve % 25,9'u lise mezunudur.

Bölgenin sosyo-ekonomik durumu incelendiğinde tarımın ve ticaretin bölgenin temel geçim kaynakları olduğu görülmektedir. Bunların yanı sıra işsizlik bölgede önemli bir sorundur. Proje kapsamında yer alan bölgede ikamet eden insanların, yeni iş imkânlarının yaratılmasını sağlayacak her türlü faaliyeti desteklemek konusunda istekli oldukları görülmüştür. Yöre halkı bölgede turizmin gelişmesinin, yaşam standartlarını yükseltecek ve gelir seviyelerinin arttıracak yeni iş imkânları yaratacağına inanmaktadır. Görüşülen kişilerin % 11,3'ü emekli, % 36,9'u ev hanımı ve % 11,6'sı ise işsizdir. Ayrıca katılımcıların % 84,7'si bölgenin turizm potansiyelinin olduğunu belirtmiştir ve % 64,1'i ise turizmle ilgili iş olanakları ile ilgilenmektedir.

Görüşülen kişilerin % 91,4'ü Kaman Kalehöyük Arkeoloji Müzesi ve Japon Bahçesi hakkında bilgi sahibidir. Ayrıca bu bilgiye sahip bireyler müze ve bahçenin bölgede turizmin gelişmesinde önemli bir rol oynadığını belirtmişlerdir. Turizm ve turizmle ilgili olarak kültürel ve eğitsel faaliyetler, farklı ve yeni bakış açılarının geliştirilmesi ile alternatif gelir kaynaklarının oluşturulmasında inovatif katkı sağlayacaktır.

Katılımcıların % 52,2'sinin turizm alanında küçük

bir işletme kurma konusunda ve bir kısmının da bir restoran (31,9%) veya bir çay bahçesi (21,3%) işletmek konusunda istekli olduğu görülmüştür. Görüşülen kişilerin % 22,5'i ise yöresel el sanatları ile ilgili iş imkânları ile ilgilenmiştir. Ancak bu insanların turizm ile alakalı işler konusunda herhangi bir tecrübelerinin olmadığını da belirtmekte fayda bulunmaktadır. %47,8'si kendilerine bu konuda yardım edebilecek en önemli kurumun devlet olduğuna inanmaktadır.

Araştırma bulguları, bölgedeki turizm potansiyelinin geliştirilmesine ilişkin ciddi bir talep olduğunu ortaya çıkarmış ve turizm faaliyetlerinin hedef yararlanıcılar için kabul edilebilir olduğunu onaylamıştır. İnsanların değişimlerden nasıl etkileneceği ve bu değişimlere nasıl tepki vereceği sorusu ise, yöre halkını karakterize eden sosyal örgütlenme biçimlerinde olduğu kadar, ekonomik temelde yaşanacak değişimle ve bu bağlamda gerçekleşecek geçiş süreciyle ilgilidir.

Görüşülen kişilerin % 87'si turizmin gelişiminin bölgede herhangi bir olumsuz etkisinin olmayacağını belirtmiştir. Turizmin yöre için olumsuz etkileri ekonomik, sosyal, ahlaki ve çevresel vb. sorunları kapsamaktadır. Yöre halkı, turizmin bölgeye ekonomik getirileri olacağını kavradığı takdirde, turizme yönelik hazırlanacak bir kalkınma planını destekleyeceğini varsaymak kabul edilebilir bir durumdur. Ancak, turizmin yol açacağı olası olumsuz etkiler konusunda yöre halkı bilinçlendirilmez ise verecekleri destek hususunda ileride sorun yaşanabilecektir.

Turist/Ziyaretçi Anketi Bulguları

Çalışmanın bu bölümünde turistlerin demografik özellikleri ve seyahat eğilim özelliklerine ilişkin bilgi verilmektedir. Katılımcıların tamamı Kapadokya bölgesine seyahat eden yabancı turistlerden oluşmaktadır. Turistlerin konuya ilişkin tutumlarındaki farklılıkları belirlemek amacıyla çalışmada turistlerin demografik özellikleri yaş, cinsiyet, meslek/ iş durumu ve eğitim seviyesi olarak, seyahat eğilim özellikleri ise herhangi bir gruba üyelik, kalış süresi, seyahat nedeni, ulaşım araçları ve konaklamayı içermektedir. Demografik özellikler aşağıda Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Anket Katılımcılarının Demografik Verileri

Demografik Özellikler	f	%
Cinsiyet		
Kadın	87	42.9
Erkek	116	57.1
Eğitim Düzeyi		
İlköğretim	5	2.5
Lise	26	12.8
Üni-Yüksek Okul	136	67.0
Y. Lisans-Doktora	35	17.2
Diğer	1	0.5
Yaş		
15-24	42	20.7
25-34	52	25.6
35-44	32	15.8
45-54	23	11.3
55-64	28	13.8
65+	26	12.8
Meslek		
Bilim, profesyonel, teknik vb.	42	20.6
Yönetici ve idari	12	5.9
Sekreter ve benzeri	18	8.8
Ticari, satış ve pazarlama	14	6.8
Hizmet sektörü	22	10.8
Öğrenci	51	25.1
Emekli ve diğer	44	22

Katılımcıların % 57,1'i erkek ve % 42,9'u kadın olduğundan cinsiyet dağılımının eşit bir dağılım olduğu söylenemez. Katılımcıların % 2'si 15 ila 18 yaş arasında, % 18,7'i 20 ila 24 yaş arasında, %13,8'i 25 ila 29 yaş arasında, % 11,8'i 30 ila 34 yaş arasında ve % 12'si de 65 yaş ve üstüdür. Eğitim seviyeleri açısından bakıldığında katılımcıların yaklaşık % 67'sinin üniversite mezunu, % 17,2'sinin yüksek lisans mezunu, % 12'sinin Lise mezunudur. Sadece % 2,5'i ilköğretim ve daha altı bir seviyede eğitime sahiptir. Anket sonuçları, anketin uygulandığı kişilerin büyük bir kısmının yükseköğretim mezunu olduğunu göstermektedir.

Türkiye'yi ziyaret edenlerin sayısını ve Türkiye'ye kaç kez geldiklerini öğrenmek için sorulan sorudan elde edilen verilere göre görüşülen kişilerin % 77,3'ü daha önceden Türkiye'ye hiç gelmemiştir. Daha önceden gelenlerin % 50'si Türkiye'yi 2 kez ziyaret etmiştir. Daha önce gelen kişilerin % 11,4'ü Türkiye'yi 1 veya 3 veya 4 kere ziyaret ederken, % 6,9'u ise 8 kez veya daha fazla kez Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Gelen turistlerin Türkiye'deki kalma sürelerini öğrenmek amacıyla sorulan sorudan elde edilen verilere göre görüşülen kişilerin % 20,2'si 10 gün kalmakta, % 12,3'ü 14 gün ve %

10,3'ü de 17 gün kalmaktadır. Yalnızca % 9,9'u 20 veya daha fazla gün için Türkiye'de kalmaktadır.

Anketi doldurmayı kabul edenlerin büyük bir bölümü (% 29,1'i) Güney Kore'den, % 14,8'i Rusya'dan, % 11,3'i İspanya'dan, % 9,9'u İtalya'dan, % 8,9'u Belçika'dan ve % 3,4 ü ise Japonya'dan gelmiştir. Katılımcıların % 89,6'sı bir seyahat acentesi vasıtasıyla seyahatini organize ettiğini söylerken, yalnızca % 9,4'ü kendisinin organize ettiğini ifade etmiştir.

Görüşülen kişilerin % 72,9'u Çağırkandaki Japon Bahçesi'ni ziyaret etmek istediğini ve % 77,3'ü de Kallehöyük'teki Arkeoloji Müzesi'ni ziyaret etmek istediğini belirtmiştir. Yabancı turistler farklı kültürleri tanıma ve arkeolojik yerleri görebilme imkânlarını memnuniyetle karşılamaktadırlar. Kültür turizmi, eğitim amaçlı turizm veya eko-turizm insanlara farklı öğretiler kazandıran tecrübelerdir.

Turistlerin % 78,8'si Türkiye'ye kültürel ve tarihi yerleri görmek amaçlı, % 8,4'ü ise eğitim amaçlı gelmiştir.

Görüşme Bulguları

İstanbul'dan tur düzenleyen iki firma yetkilisi, Ankaradan tur düzenleyen iki firma yetkilisi ve Kapadokya'dan tur düzenleyen üç firma yetkilisi olmak üzere toplamda yedi kişi ile yüz yüze ve telefon ile görüşme yapılmıştır. Görüşülen kişiler, Kapadokya ise K1, K2 ve K3 şeklinde; Ankara ise A1 ve A2 şeklinde ve İstanbul ise İ1 ve İ2 şeklinde kodlanmıştır. Görüşülen katılımcıların kodlama, şirket bünyesinde pozisyonu, mesleki deneyimi, yaş ve görüşme içeriğine ilişkin kelime frekans sayıları Tablo.3'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Görüşülen Katılımcılara Ait Betimleyici Bilgiler

Katılımcı Kodu	Pozisyon	Tecrübe	Yaş	Deşifre Edilen Kelime Sayısı
K1	Operasyon Sorumlusu	17 yıl	51	607
K2	Operasyon Sorumlusu	9 yıl	44	336
K3	Acente Sahibi	21 yıl	55	474
A1	Operasyon Sorumlusu	13 yıl	41	339
A2	Acente Sahibi	17 yıl	50	535
İ1	Operasyon Sorumlusu	20 yıl	49	301
İ2	Operasyon Sorumlusu	13 yıl	39	314

Deşifre edilen görüşme kayıtları içerik analizine tabi tutulmuştur. En çok tekrar eden ve belirli bir tema merkezi etrafında toplanan konulara göre, içerikler tasnif edilmiştir. Yapılan tasnif sonucunda, dört ana tema belirlenmiştir. Bu temalar aşağıda listelenmiştir.

- Alt ve üst yapı sorunları,
- Zaman yetersizliği,
- Kaman ilçesinin turizm potansiyelinin yeterince bilinmemesi,
- Turizm potansiyelini değerlendirme vaadi.

Alt ve Üst Yapı Sorunları

Kaman İlçesinde turistik yerlerin ziyaret edilmesi ve güzergâh olarak seçilmemesinin önünde en büyük engellerden birisinin alt-üst yapı yetersizliği ve eksikliği olduğu, üç görüşmeci tarafından belirtilmiştir. Bu çıkarımı gösteren örnek içerik alıntıları aşağıya çıkarılmıştır.

“Önerdiğiniz alternatif programı dikkate alabiliriz ve bu güzergâhı haftasonu düzenlenen Kapadokya turlarına dâhil edebiliriz. Fakat bunu gerçekleştirebilmek için Kalehöyük yakınlarında turistik hizmet veren donanımlı ve hijyenik bir dinlenme tesisine ihtiyaç var. Bu giderilmeden, bu rota üzerinde tur düzenlemek çok zor olur.” (İ2)

“Yol üstünde mola ve dinlenme tesislerinin daha sık ve kaliteli olması nedeniyle, Aksaray güzergâhını daha çok tercih ediyoruz. Çünkü bu yol daha kullanışlı.” (A2)

“Zaman durumuna göre Ankara- Kaman- Kırşehir karayolunu kullandıklarımı, seyrek de olsa Japon bahçesini ziyaret ediyoruz. Üst yapı olanaklarının kısıtlı olması nedeniyle fazlaca tercih etmiyoruz.” (A1)

Zaman Yetersizliği

Katılımcıların dördü, Kaman güzergâhındaki turistik yerlerin mevcut tur paketlerinin içine almamalarının gerekçesi olarak yeterli zamanları olmadıkları yönünde görüş beyan etmişlerdir (K3, İ1, A1 ve A2). Zaman yetersizliği gerekçesini gösteren örnek içerik alıntıları aşağıda sunulmuştur.

“Ankara’dan Kapadokya’ya seyahat ederken, zaman durumuna göre Ankara- Kaman- Kırşehir karayolunu kullandığımız oluyor. Seyrek de olsa Japon bahçesini gezdiriyoruz. Yol güzergâhında bulunan Hacibektaş ilçesinde bulunan Hacı Bektaş Veli türbesini ziyaret ediyoruz. Tekrar yola devam ediyoruz. Fakat bu ziyaret, yaklaşık olarak bir saatten fazla zamanımızı almaktadır.” (A1)

“İstanbul çıkışlı turlarımız için, Kapadokya’ya giderken Ankara’da konaklama yapmıyoruz. Ankara’da Anadolu Medeniyetler Müzesi’ni gezdiriyoruz ve öğle yemeğinden sonra Anıtkabir’i ziyaret edi-

yoruz. Bu yüzden başka yerleri ziyaret etmek için yeterli zamanımız kalmıyor.” (İ2)

Turizm Potansiyelinin Bilinmemesi

Yapılan görüşmelerde, Tur firması yetkililerin Kaman İlçesinde turizm potansiyeli konusunda hem de neyim hem de bilgi sahibi olmadığı anlaşılmıştır. Bu tespiti ilişkin örnek içerik alıntılarına yer verilmiştir.

“Ankara konaklamalı turları için Kırıkkale-Kaman yolunu alternatif bir güzergâh olarak zaman zaman kullanıyoruz. Kalehöyük’ü ziyaret etmeden Kapadokya’ya devam ediyoruz. Daha önce, Kaman’daki turistik yerleri tur kapsamına almadık. Japon Bahçesi’nin ve Kalehöyük ören yeri ve müzesinin yabancı turistlerin ilgisini çekip çekmeyeceği konusunda fikir sahibi değiliz. Bu yerlerin programlarına dâhil edilmesi halinde turistlerin ilgisini çekebilir.”

“Daha önce Ankara’dan Kapadokya’ya giderken bu güzergâhı kullanmadık. Ancak kesin karar vermeden önce alt ve üst yapı olanaklarını test etmek için bir takım deneme amaçlı turların yapılması şart.”

Turizm Potansiyelini Değerlendirme Vaadi

Araştırmacı tarafından görüşülen katılımcılara Kaman İlçesinin turizm potansiyeli ile ilgili görüşme öncesinde özet bilgi verilmiştir. Özet bilgi ve katılımcıların kendi bilgileri dâhilinde Kaman İlçesinin turizm potansiyelinin olabileceği ve bu konuda vaat içeren değerlendirmeler yapmıştır. Bu değerlendirmeleri gösteren örnek alıntılar aşağıda sunulmuştur.

“İzah ettiğiniz alternatif rota ve tur içeriği kulağa hoş geliyor. Bu bölgeye daha çok hafta sonu turlarının organize etmek ilgi çekebilir diye düşünüyorum.” (A2)

“Gerekli alt ve üst yapının tamamlanmasından sonra alternatif bir güzergâh olarak kullanmak pekâlâ mümkün olabilir bizce.” (İ2)

“Genellikle Ankara-Aksaray kara yolunu kullanmalarına rağmen İstanbul’dan Kapadokya’ya giderken, Ankara konaklamalı turları için Kırıkkale-Kaman yolunu alternatif bir güzergâh olarak zaman zaman kullanıyoruz.” (İ1)

Alternatif Tur Rotaları ve Programı

Bütün bu bilgiler ve elde edilen veriler doğrultusunda mevcut rotalara alternatif olarak Kapadokya Destinasyonuna ulaşımın Kaman İlçesi üzerinden yapılması önerisi, getirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda potansiyel üç güzergâh/rota belirlenmiştir. Bu güzergâhlar/rotalar aşağıda detaylandırılmıştır.

Ankara-Kapadokya Ulaşımı

Ankara- Kapadokya ulaşımı, Kaman - Kırşehir - Nevşehir kara yolu üzerinden de gerçekleştirilebilmektedir. Ankara- Kaman kara yolu kullanılarak Kaman, Kalehöyük Ören Yeri, Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü- Müzesi ve Japon Bahçesi, tur paketine eklenebilir. Böylece Kaman ilçesindeki tarihi ve kültürel varlıkların görülebilir ve ziyaret edilebilir. Yine Aynı yol güzergâhında bulunan Gülşehir Karşı Kilise ve Hacıbektaş Müzesi de tur paketine eklenerek güzergâh üzerindeki gezi kapsamı zenginleştirilebilir. Tur programı güzergâh uzunluğu açısından, Ankara-Aksaray-Nevşehir kara yolu, Kaman-Kırşehir-Nevşehir kara yolu ile aynı mesafede ve rahatlıktadır.

Antalya-Konya-Kapadokya ve İzmir-Konya-Kapadokya Ulaşımı

Antalya çıkışlı Konya üzerinden Kapadokya varışlı yabancı gruplara kültür turları düzenlenmektedir. Ayrıca İzmir çıkışlı Konya üzerinden Kapadokya varışlı yabancı gruplara kültür turları da organize edilmektedir. Antalya ve İzmir'den başlayan kültür turları, Kapadokya'ya Konya üzerinden ulaşmaktadır. Her iki rota da ortak olarak Konyada Mevlana Müzesi ziyaret edilmekte ve ardından, Kapadokya'ya ulaşmaktadır. Genelde Kapadokya'yı ziyaret eden gruplar, burada bir veya iki gece konakladıktan sonra Ankara'ya geçmektedir. Kapadokya-Ankara rotası üzerinde kısmen farklı bir rota olan Gülşehir üzerinden Hacıbektaş -Kırşehir- Kaman-Ankara güzergâhı kullanılarak Kaman turistik bölgesindeki kültürel ve tarihi varlıkların tur gruplarınca ziyaret edilmesi sağlanabilir. Kaman turistik ilçesini içine alan alternatif tur rotasının zaman, mesafe ve rahatlık açısından diğer rotalar ile arasında bir dezavantaj yoktur.

Ankara Esenboğa- Kapadokya Ulaşımı

Değişik tur programları kapsamında yabancı turist grupları, Ankara-Kapadokya turu için Ankara Esenboğa Havaalanını kullanmaktadır. Bu gruplar, Ankara-Kapadokya seyahatlerinde Tuz Gölü'nü ziyaret etmek için Aksaray güzergâhını kullanmaktadır. Aksaray güzergâhına alternatif olarak Ankara-Kaman-Kırşehir-Nevşehir rotası kullanılabilir. Kısmi rota değişikliği ile tur kapsamına Kaman turistik bölgesinde tarihi ve kültürel varlıklar alınabilir ve ziyaret edilebilir. Ziyaret sonrasında turistler, Kapadokya rotasına devam edebilir. Bu kısmi rota değişikliğinin, mesafe ve rahatlık açısından rakip rotalar ile arasında bir dezavantaj oluşturmamaktadır.

Alternatif Tur Programı Önerisi

Kaman ve Kırşehir turistik bölgesinin, Kapadokya varışlı tur programlarına alınmasına bağlı olarak iki günlük hafta sonu tur programı organize edilebilir.

Örnek olarak yerli gruplara yönelik Ankara çıkışlı iki günlük tur programı aşağıda detaylandırılmıştır.

1.Gün yapılacak olan aktiviteler

Ankara'dan hareket edilir ve Kaman bölgesine varılır. Dadaloğlu Kültür Parkı ve Ceviz Bahçeleri ziyaret edilir. Ziyaret esnasında yöresel Kaman cevizi ikram edilir. Kalehöyük Ören yeri, Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü ile Müzesi ve Japon Bahçesi ziyaret edilir. Hirfanlı Baraj gölüne hareket edilir. Baraj Gölü kıyısında öğle yemeği yenilir. Kaman ilçesine bağlı Savcılı Büyükbaba Köyü yakınlarında bulunan ve Kızılırmak nehrinin genişlediği bir bölgede doğal bir plaj olan Savcılı kumsalında serbest zaman aktivitesi yapılır. Kırşehir merkezde geceleme yapılır.

2.Gün yapılacak olan aktiviteler

Kızılırmak üzerinde kurulu olan 1248 yılında Anadolu Selçukluları döneminde inşa edilmiş olan ve tarihi İpek Yolu üzerinde bulunan, Kırşehir ve Konya'yı birbirine bağlayan tarihi Kesikköprü ve aynı ismi taşıyan Kesikköprü (Cacabey) Kervansarayı ziyareti yapılır. Buradan Mucur bölgesine hareket edilir. Mucur bölgesinde Kepez Yeraltı Şehri, Seyfe Gölü Doğal Koruma Alanı gezdirilir ve bu doğal ortamda değişik kuş türleri gözlemlenir. Bölgeden ayrılarak Kırşehir merkezine varılır ve burada öğle yemeği yenilir. Öğle yemeğinden sonra Kırşehir merkezde Kırşehir Kalesi, Cacabey Medresesi, Ahi Evran Camii ve Medresesi ziyaretleri yapılır. Ziyaretler bittikten sonra Ankara'ya hareket edilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan alan yazını taramasında Kaman bölgesinin turizm potansiyeline yönelik bir deneysel çalışmanın olmadığı tespit edilmiştir. Bu alandaki boşluğu doldurmak için bu çalışma yürütülmüştür. Kaman bölgesinin turizm pazarlaması ve tanıtımı ile turizm çekiciliği açısından potansiyelin değerlendirmek amacıyla Kaman ilçesinin tarihi ve kültürel değerleri tespit edilmiş ve Kapadokya varışlı turistik tur güzergâhları detaylı olarak analiz edilmiştir. Kaman ilçesinin turizm potansiyeline yönelik düşünce ve tutumları öğrenmek için yöre halkı ile yöreyi ziyaret eden turistlere anket uygulama suretiyle veriler toplanmış ve analiz edilmiştir.

Araştırmada ulaşılan bulgular ve araştırmacının bu alandaki aktif ve profesyonel bir şekilde çalışma sürecinde edindiği gözlemler sonucunda, Kaman ilçesi turizm potansiyelini ortaya çıkaracak ya doğrudan ya da mevcut tur rotalarına eklenecek alternatif bir tur programına ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Kaman ilçesinde turistik yerlerin ziyareti için özellikle Ankara çıkışlı ve iki günlük hafta sonunu kapsayan alternatif bir tur

programı geliştirilmiştir. Geliştirilen tur programı, tur operatörleri ve seyahat acenteleri ile yapılan görüşmelerde, yetkililere önerilmiştir. Önerilen tur paketinin olabilirliği konusunda görüşmecilerden iyimser değerlendirmeler alınmıştır.

Yapılan bu araştırma akademik alanda belirli düzeyde boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Sektörel anlamda, Kaman ilçesinin turizm potansiyeli hakkında bilinç kazandıracağı öngörülmektedir. Zira bu bölge eğitici rol üstlenme kapasitesine sahiptir. Turizmle ilgili faaliyetler, proje bölgesinin sosyo-ekonomik açıdan kalkınmasında önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Arkeolojik alan ve müze kültürel, biyolojik ve fiziksel olarak bölgeye ilişkin tarih bilincinin artmasına katkı yapacağı değerlendirilmektedir. Ancak yöre insanının, turizm varlıklarının önemine ve yeterli turizm bilgisine sahip olmadığı gözlenmiştir. Bu nedenle turizm potansiyeli ile ilgili mekânların, faaliyetlerin, deneyimlerin ve fırsatların tanıtılması ve pazarlanması gerekmektedir. Tanıtım ve pazarlama süreçlerinin detaylı bir biçimde ele alan turizm eylem planına ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Bu araştırmanın analiz bulguları da gözetilerek bölgeye yönelik oluşturulacak eylem planında iki konunun dikkate alınması yarar vardır. Birincisi, turizm faaliyetlerinin belirli oranda tedarikçisi olan yöre halkının beklentileri ile yöreye gelen ve gelecek olan yerli ve yabancı turistlerin beklentileri, dengeli ve birbirini tamamlayacak şekilde karşılanmalıdır. İkincisi, bu eylem planının başarılı ve yapılabilir olması için Kaman yöresinde turizmin sürdürülebilir bir biçimde gelişmesine yardımcı nitelikte olmalıdır. Turizmin olumlu etkilerini olabildiğince arttırmak amacıyla, eylem planının her aşamasına yöre halkı ve aktörleri dâhil edilmelidir.

Kaman'da yaşayan insanlar, hazırlanacak bir turizm planına veya turizme yönelik yapılacak faaliyetlere doğrudan ya da dolaylı olarak katılmak konusunda oldukça isteklidirler. Anketin katılımcıları, Kaman'ın turizm açısından gelişmesi ile yakından ilgilenen insanlar için bir takım küçük ölçekli iş imkânlarının var olmasının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle turizm açısından kritik öneme sahip yerlerin, faaliyetlerin, tecrübelerin, imkânların ve ilgili projelerin tespit edilmesi gerekmektedir. Ancak bu şekilde turizm faaliyetleri, yöre halkını arkeolojik koruma alanı gibi konuya ilişkin çeşitli kalkınma projelerine ve planlarına katılım hususunda motive edecektir. Kaman ilçesi için bir turizm planının geliştirilmesi bölgeye pek çok fayda sağlayacaktır. Böylece Kaman klasik anlayış olan güneş, deniz ve kumsal arayan turist karakteristiğinden farklı olarak alternatif turistik ürün arayışındaki turistleri yöreye çekebilir.

Bir bölgede turizmin gelişmesinin hem olumlu hem de olumsuz etkileri bulunmaktadır. Turizmin sosyal etkileri, yaşam tarzında değişme, bireysel olarak diğer insanlarla veya çeşitli insan topluluklarıyla etkileşimde bulunma, kültürel bütünleşme ve sosyal refah gibi konuları kapsamaktadır. Ekonomik etkileri ise, yöre halkının tamamının veya bireysel olarak yöre insanının toplumsal refah düzeyindeki değişimleri içermektedir. Öte yandan turizmin gelişmesi, katı atıkların artması, kaynak tahribatı, doğal hayatın bozulması gibi durumlara yol açabilir. Bu bağlamda, gerçekleştirilecek etkin bir çevre eğitimi ile yöre halkının ve gelen turistlerin çevre konusunda bilinçlerinin artması sağlanacaktır.

Yapılan bu araştırma birtakım öneriler de sunmaktadır. Turizm işletmeleri açısından incelendiğinde, Kaman ilçesi turizm potansiyelini geliştirme ve sürdürülebilir kılma açısından bir dizi faaliyetin yapılması gerekmektedir. Bu faaliyetlerin aynı zamanda, anılan olası eylem planına dâhil edilmesinde yarar olacağı değerlendirilmektedir. Araştırma bulguları ve literatür taraması verileri, bir dizi öneri geliştirilmesini sağlamıştır. Arkeoloji Müzesi ve Japon Bahçesi yakınlarına kapsamlı, temiz ve uygun fiyatlı işletmelerin açılması, bölgenin üst yapı eksikliğinin belli düzeyde azaltılabilir. Örneğin, Hem Japonlara hem de yöre halkına ait el sanatlarının satıldığı bir hediyelik eşya satan işletmeler olabilir. Üst yapının çeşitlendirilmesi açısından Kaman'da transit grupların öğle yemeklerini yiyebilecekleri bir restoranın işletilmesi, turistik çekiciliği artırabilir. Japon Bahçesi'nde Japonya'ya özgü endemik bitki çeşitlerinin arttırılmasının ve peyzaj alanlarının oluşturulması, bölgenin cazibesini arttıracak değerlendirilmektedir. Turistik sertifikalı ve yıldızlı konaklama tesisi ile birlikte yörede turistlerin konaklamalarına imkân sağlayabilecek ev pansiyonculuğu teşvik edilmesi, tur operatörlerinin Kaman'ı rotalarına eklemelerini sağlayabilir. Yerli ve yabancı seyahat acentelerinin bölgeye turlar düzenlemesi veya Kaman'ı mevcut tur programlarına dâhil etmelerine yönelik teşvik mekanizmaları geliştirilmesinde sektörel ve ulusal turizm kalkınması açısından yararlı olabilir.

Gelecek çalışmalar açısından farklı araştırma yöntemlerinin kullanılmasıyla aynı destinasyon içerisinde araştırmalar yapmak mümkündür. Ayrıca yerel kalkınmayı desteklemek amacıyla farklı destinasyonlar da bu tip araştırmalar yaparak karşılaştırmalarla literatüre katkı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulak, C. (2016). Ardahan İlinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Sayısallaştırılmış SWOT Analizi İle Değerlendirilmesi, *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 1-30.
- Alparşlan, Ö. (2015). Kültürel Mirasın Korunması ve Sergilenmesi: Kaman Kalehöyük Arkeoloji Müzesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aslan, Ş. & Güzel, Ş. (2017). Araştırmanın Temelleri Bilim, Bilimsel Araştırma ve Bilimsel Yöntem. Aslan, Ş. (Editör). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Nicel, Nitel ve Karma Tasarımlar İçin Bir Rehber*. Birinci Baskı. Konya: Eğitim Yayınevi, 37, 44.
- Bassey, B. E. (2015). Transforming The Nigeria Tourism Industry Through Tourism Entrepreneurial Development, *African Journal of Business Management*, 9(15), 569-580.
- Crouch, G. & Ritchie J. (1999). Tourism, Competitiveness and Societal Prosperity, *Journal of Business Research*, 44(3), 137-152.
- Duru, A., Başeren, D., Kuyumcuoğlu, N. G., Şenol, E., & Saç, E. (2019). 1980'lerden 2000'lere Kaman'da Japon Esintileri, Kudret Emiroğlu, *HIST 200-4 (2018-2019 Spring)*; 1.
- Gannon, M., Rasoolimanesh, S. M., & Taheri, B. (2020). Assessing The Mediating Role Of Residents' Perceptions Toward Tourism Development, *Journal of Travel Research*, doi:10.1177/0047287519890926.
- Gökalp, D. D., & Yazgan, M. E. (2018). Kırsal Turizm Planlamasında Katılımcı Kırsal Değerlendirme Yöntemi: Savcılı Büyükoba (Kaman/Kırşehir) Köyü, *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 13-22.
- Gölbaşı, A. ve Atak, O. (2016). Arkeolojik Potansiyelin Kırsal Turizme Kazandırılması: Ortaca Örneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(47), 1210-1223.
- Hollinshead, K. (1993). Encounters in Tourism, *VNR's Encyclopedia of Hospitality and Tourism*, 636-651.
- İlman, P. (2012). Kaman Kalehöyük Arkeoloji Müzesi Eğitim Çalışmaları. 21. Müze Çalışmaları Ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu, 1-5 Nisan, Marmaris: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Karakaş, A. (2012). Eğil ilçesi Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 5-18.
- Kashima, K. (2008). Palaeo-Environmental Changes at Kaman-Kalehöyük, Kırşehir, Turkey: A Verification of the Humid Periods during the Bronze Age and the Iron Age, *Anatolian Archaeological Studies*, 17, 251-263.
- Kerstetter, D.L., Confer, J.J. & Graefe, A.R. (2001). An Exploration Of The Specialization Concept Within The Context Of Heritage Tourism, *Journal of Travel Research*, 39, 267-274.
- Kaman Kaymakamlığı. (2020). Kaman İlçesinin Tanıtımı. Erişim adresi: <http://www.kaman.gov.tr/> (Erişim tarihi: 10.10.2020).
- Kaman Belediye Başkanlığı (2020). Kaman İlçesinin Tanıtımı. Erişim adresi: <http://www.kaman.bel.tr/> (Erişim tarihi: 11.10.2020).
- Kaman Belediye Başkanlığı (2021). Kent Rehberi. Erişim adresi: <https://kaman.bel.tr/kentrehberi> (Erişim tarihi: 12.04.2021).
- Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2021). Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Erişim adresi: <https://kirsehir.ktb.gov.tr/> (Erişim tarihi: 12.04.2021).
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2019). Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü Müze ve Ören Yeri İstatistikleri. Erişim adresi: <http://dosim.kulturturizm.gov.tr/muze-istatistikleri> (Erişim tarihi: 12.04.2021).
- Kiper, T. ve Yılmaz, E. (2008). Şarköy-Kumbağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 159-168.
- KTB (Kültür ve Turizm Bakanlığı).(2007). Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007-2013), Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Martínez, J. M. G., Martín, J. M. M., Fernández, J. A. S. & Mogorrón-Guerrero, H. (2019). An Analysis of the Stability of Rural Tourism as a Desired Condition for Sustainable Tourism, *Journal of Business Research*, 100, 165-174.
- Matsumura, K. (2010). Büklükale Kazısı 2009. 32nci Kazı Sonuçları Toplantısı, 4. Cilt, 24 - 28 Mayıs. İstanbul: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Merriam, S. B. (2013). Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Mikami, T. & Omura, S. (1987). 1985 Kaman-Kalehöyük Yüzeysel Araştırmaları, *AST IV*, 227-237.
- Mikami, T. & Omura, S. (1991). General survey of Kaman-Kalehöyük in Turkey (1985), *Essays on Ancient Anatolian and Syrian Studies in the 2nd and 1st Millenium BC Wiesbaden: Otto Harrassowitz*, 62-86.
- Mori, M. & Omura, S. (1990). 1988 Kaman-Kalehöyük Kazıları. *KST XI/I*, s.335-354.
- Omura, S. (2010). 2009 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları. 32. Kazı Sonuçları Toplantısı. Cilt:4. 24 - 28 Mayıs, İstanbul: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Özdemir Y., G., Kafa ve Gürol, N. (2012). Balıkesir İlinin Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14(23), 23-32.

Page, S. J. (2015). *Tourism Management*, New York: Routledge.

Topay, M. (2003). Bartın Uluyayla Peyzaj Özelliklerinin Rekreasyon-Turizm Kullanımları Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü.

Tourism Notes. (2021). Rural Tourism. Erişim adresi: <https://tourismnotes.com/rural-tourism/> (Erişim tarihi: 12.04.2021).

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 6(4), 543-559.

Shohan, R., Toleuly, A. & Assadova, Z. K. (2012). Tourist Potential and Prospects of Tourism Industry of Kazakhstan, *Education and Science Without Borders*, 3(5), 34-37.

Şahin K. ve Yılmaz A. (2009). Samsun ilinde Doğal Kaynaklara Dayalı Turizm Arzı ve Planlanması, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(7), 218-231.

Ünsal, V. (2012). Kırşehir ve Çevresinde İlk Ticari Faaliyetler, *Electronic Turkish Studies*, 7(4).

Yarmacı, N., Keleş, M. Ç. & Ergil, B. (2017). Su Altı Dalış Turizminin Mevcut Durumu, Sorunları ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler: Kaş Örneği, *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 66-87.

Yeoman, I. (2008). *Tomorrow's Tourists : Scenarios & Trends*, World Tourism in 2030, New York : Taylor & Francis.

Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi, *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7-17.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (On Birinci Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yin, R.K (1984). *Case Study Research: Design and Methods*, Sage Publications, Beverly Hills, California.

Yüksel, A. & Yüksel, F. (2004). *Turizmde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (Birinci Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.

Yüksel, A. N. (2018). Nitel Bir Araştırma Tekniği Olarak Görüşme, *International Social Sciences Studies Journal*, 6(56), 547-552.

Destek Bilgisi: Bu çalışmanın hazırlanması sürecinde herhangi bir bireyden ya da kurumdan aynı ya da nakdi bir yardım/destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Makalede herhangi bir çıkar çatışması ya da kazancı yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Turizm Akademik Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.

Bilgilendirilmiş Onam Formu: Tüm taraflar kendi rızaları ile çalışmaya dâhil olmuşlardır.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışmada veri toplama süreci Mayıs 2019 ve Ekim 2019 tarihlerinde tamamlanmış olup Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı TR Dizin Etik Kurul Kriterleri 1 Ocak 2020 tarihinde ilan edilmiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı: 1. Yazar = 100%

Extensive Summary

Evaluation of Tourism Potential of Kaman District by Different Stakeholders

A. Özdal DEĞİRMENCİOĞLU*

INTRODUCTION

Culture and Tourism Ministry (MCT) in the published by Turkey's Tourism Strategy 2023 action plan in 2007, to be integrated with each other spanning the natural and cultural contexts in assets in four to one side and thus aimed more attractive and creating a strong alternative paths's (KTB, 2007) . In line with the determined national and local objectives, it can be ensured that a significant part of the barriers to the recognition level can be reduced by increasing and strengthening the relatively less known cultural assets, tourism facilities and services such as food and beverage and accommodation within the routes. In this direction, a local balancing can be achieved with an effective promotion and marketing strategy to be realized with a holistic approach. However, the historical and cultural values of Kaman District and District were not included in Thematic Regions and Tourism Development Corridors targeted in the KTB strategy plan (KTB, 2007: 28-33). Although Kırşehir is included in the target of preparing a thermal tourism master plan for the diversification of tourism in the action plan for the diversification of tourism number two of the strategic plan (KTB, 2007:65), an initiative and plan for the tourism potential of Kaman district was not included.

It is a known phenomenon that Kırşehir Kaman district has an important tourism potential with its natural beauties, rich historical past and culture. It is important for the district to have a better position in the tourism sector, to use its current potential effectively and efficiently and to brand it in the field of tourism. For this reason, there is a need to evaluate the tourism potential of the district, to research the tourism investments that can be made, to deal with tourism problems and to develop solutions.

It was determined in the literature review that there was no academic study on historical and cultural values with tourism potential in Kaman district. Therefore, it is assumed that this research will fill the research gap in the literature to a certain extent.

In terms of tourism marketing, Kalehöyük Ruins, Japanese Institute of Anatolian Archeology and the

Japanese Garden, which are located within the borders of Çağırkan Town of Kırşehir Kaman district, have tourism potential as cultural and historical values. In the context of the attraction factor of tourism, it is aimed to reveal the cultural and historical touristic route potential of Kaman District and to develop strategies for determining alternative tour routes. According to the data of the Ministry of Culture and Tourism, Kalehöyük Archeology Museum was visited by 21,229 people in 2019. Even the number of visitors to such a historical and cultural value provides sufficient justification for the researcher to conduct academic research in order to determine the destination and alternative tour route for this region. Three more sub-goals were determined depending on the general purpose of the study. These;

- Researching and developing strategies to attract the attention of visitors to Kaman Kalehöyük Archeology Institute and Museum, which was established with the support of the Japanese Government, through tourism stakeholders,
- Researching and proposing methods to encourage tourism in a local sense,
- Identifying potential obstacles and problems in the development of tourism in the region.

Method

This research paper was conducted between May and October 2019 and consists of five chapters, including an introduction and conclusion. In the introduction part, the rationale and purpose of the research, the lack of research identified as a result of the literature review and how this gap was filled with the research made are explained. The second part includes determinations and evaluations of the Kaman district's potential as a touristic destination and alternative tour route. In the third chapter, the research method of the study, data collection tools, sampling method and data analysis methods are explained. In the fourth part, the survey data for households and tourists / visitors and the analysis findings of the interviews conducted with the operation officials of travel agencies are presented. In the conclusion part, a series of basic findings and recommendations are given based on the findings of the research and literature review.

The aim of this study is to evaluate the tourism potential of the region for the purpose of promoting and marketing the historical and cultural values of the Kaman District and to develop a tour package proposal for adding the Kaman Region to the tour packages with Cappadocia arrivals. For the purpose of the study, it is necessary to collect more than one

* Corresponding author at: Gazi University.
E-Mail Address: ozdald@gazi.edu.tr

and complementary data to evaluate the tourism potential of Kaman district. Therefore, qualitative research method has been adopted in this study. Since the design suitable for collecting more than one data is case study, descriptive and evaluative case study design was preferred (Merriam, 2013).

Results and Suggestions

In the literature review, it was determined that there was no experimental study on the tourism potential of the Kaman Region. In order to evaluate the potential of Kaman Region in terms of tourism marketing and promotion and tourism attractiveness, the historical and cultural values of Kaman district were determined and touristic tour routes to Cappadocia were analyzed in detail. In order to learn the opinions and attitudes towards the tourism potential of Kaman district, data were collected and analyzed by conducting a questionnaire with local people and tourists visiting the region.

As a result of the findings of the research and the observations of the researcher in the active and professional working process in this field, it was determined that there is a need for an alternative tour program that will reveal the tourism potential of the Kaman district, either directly or to be added to the existing tour routes. An alternative tour program has been developed for visiting touristic places in Kaman district, especially from Ankara and covering a two-day weekend. The developed tour program was recommended to the authorities in the interviews with tour operators and optimistic evaluations were obtained from the interviewees about its possibility.

In a sectoral sense, it is predicted that Kaman district will raise awareness about the tourism potential. However, it has been observed that the local people do not have the importance of tourism assets and sufficient tourism knowledge. Therefore, places, activities, experiences and opportunities related to tourism potential should be promoted and marketed. It has been observed that there is a need for a tourism action plan that deals with the promotion and marketing processes in detail.

Considering the analysis findings of this research, it is beneficial to consider two issues in the action plan to be prepared for the region. First of all, the expectations of the local people, who are the suppliers of tourism activities to a certain extent, and the expectations of local and foreign tourists coming and coming to the region should be met in a balanced and complementary way. Second, for this action plan to be achievable and feasible, it must help the sustainable development of tourism in the Kaman region. Local people and actors

should be included in every stage of the action plan in order to maximize the positive effects of tourism.

The opening of comprehensive, clean and affordable businesses near the Archeology Museum and the Japanese Garden, and the running of a restaurant in Kaman where transit groups can have lunch can increase the tourist attraction. Promoting home boarding in the region with touristic certified and star accommodation facilities will make Kaman the preferred route. It can be useful for sectoral and national tourism development in the development of incentive mechanisms for local and foreign travel agencies to organize tours to the region or to include Kaman in their existing tour programs.